

# 6 gode råd

om børns net- og mobilbrug

Hvordan kan DU  
som forælder,  
fagpersonale  
eller anden voksen  
hjælpe til at styrke  
barnets  
netsikkerhed?



## Hvem er Cyberhus?

Cyberhus.dk er et netbaseret klubhus for børn og unge, hvor man både kan lege, lære og få hjælp, hvis man har problemer.

Cyberhus eksisterer hovedsageligt på nettet. Huset har som formål at tilbyde nogle af de samme ting som fritidsklubben i "den virkelige verden" - tryghed og synlige voksne, der er klar med en hjælpende hånd.

Cyberskolen er Cyberhus' opsøgende skoletjeneste, der tager ud til skoler og klubber for at debattere net- og mobilsikkerhed. Vi har mange års solid erfaring med børn og unges brug af nettet og mobilen. Vores generelle holdning til de nye medier er positiv. Nettet er i vores øjne skabt til venskabspleje, lærdom og som kilde til alskens kulturelle input.

Siden 2004 har vi arbejdet med og for børn på nettet, og i denne folder samler vi vores erfaringer. Betragt de 6 råd som en basis værktøjskasse, når barnets netsikkerhed skal styrkes.

"Jeg ved jo godt, at jeg ikke skal give min rigtige adresse til én jeg kun har chattet med. Men hvad kan der ske ved at jeg giver ham min Hotmail? - man kan jo bare blokere ham"

- pige 12 år

Vi har samlet 6 gode råd og ideer til, hvordan DU som forælder, fagpersonale eller anden voksen kan hjælpe til, at nettet ikke misbruges.

## 1

### De personlige informationer

- Hovedreglen siger, at man aldrig bør oplyse sit fulde navn, sin e-mail-adresse, sit telefonnummer, sin fysiske adresse og sin skoles navn til folk, man ikke kender. Det handler lige så meget om tryghed; det er vigtigt, at man ikke føler, man er kommet til at udlevere sig selv eller andre, når man finder ud af, at det man har skrevet ikke kan "trækkes tilbage", og måske kan misforstås. Visse private detaljer og beskeder kan være bedre at gemme til faktiske samtaler. Lær barnet at være kritisk overfor modtaget information og ligeledes være kritisk, når barnet selv bliver bedt om at udlevere oplysninger om sig selv.

## 2

### Ansvarlig deling af billeder

Mange netjenester (eksempelvis Facebook) giver mulighed for at lægge billeder ud på profilen og markere dem med navn, kommentere dem og videresende dem. Billeder og video på nettet skrider på at blive bedømt. Og så har de det med at blive på nettet i årevis. Derfor er det vigtigt at børnene lærer at reflektere over indhold på billeder, før de uploader og navngiver personer på billederne. Ikke alle synes, at billeder fra en gammel abefest er materiale til offentlig beskuelse - det gælder i øvrigt både børn og voksne.

"Min mor ved næsten ingenting om nettet. Når jeg fortæller hende, at jeg har 221 venner på Facebook, ryster hun bare på hovedet."

- dreng 14 år



CYBERHUS

ÅBEN OPTAGET LUKKET  
CHATRÅDGIVNINGEN

ÅBEN OPTAGET LUKKET  
CYBERSKOLEN

# 3

## Indholdstakserede mobiltjenester

Internettet er hyper-kommercielt indrettet. Det betyder, at mange gør forsøg på at lokke penge ud af brugerne. En nyere idé er, at man via sin mobilregning betaler for særlige ydelser som ringetoner, baggrunde, konkurrencer og spil – det kaldes typisk *indholdstakserede* sms'er. Nogle er månedlige abonnementer, der kan være vanskelige at komme ud af igen. Du kan låse for de fleste af disse tjenester ved at tage kontakt til teleudbyderen. Husk også jævnligt at checke dit barns telefonregning – men bevar fortroligheden og fortæl barnet, at du gør det.

**En lyssky affære?**  
Forsøg at bevare åbenheden og lær barnet at man kan tale med jer om oplevelserne på nettet.

# 4

## Bevar dialogen

Der findes mange typer filtre, der kan hjælpe med at blokere adgangen til valgte sider på familiens eller barnets computer. Vi anbefaler, at man bruger disse med omtanke. I de første par år kan det være et brugbart redskab, men i takt med, at barnet bliver mere it-kyndigt, bliver det en mindre god løsning. Filtre kan i mange tilfælde omgås med simple manøvrer. Dertil kommer, at børn er på nettet mange steder i hverdagen. Det man ikke kan finde hjemme, kan man finde hos en ven, i skolen eller via mobilen. Derfor er det nødvendigt, at man tager en snak med barnet om det materiale, man kan finde på nettet – selvom man måske har valgt at spærre for det. I Cyberskolen kalder vi det at give barnet "filtre i hovedet".

Det er forholdsvis nemt at "overvåge" de sider, barnet har været på. Man kan undersøge bogmærker og midlertidige internetfiler. Vær dog opmærksom på, at det kan gøre internetbrug til en lyssky affære for barnet, hvis man bliver "snuppet" i at besøge en uønsket side. Forsøg at bevare åbenheden omkring det og lær barnet, at man kan tale med jer om oplevelserne.

# 6

## Se nettet som positiv ressource

Internettet er ikke kun død og ulykke. Vi hører mange ubehagelige historier i medierne, som alle skal tages alvorligt. Dog er det vigtigt at tilføje en nuance til dette billede. Børn og unge bruger nettet til en masse positivt: venskabspleje, informationsøgning og underholdning blandt andet. Networking via nettet og mobilen er i dag omtrent lige så vigtigt som at mødes ansigt til ansigt. Prøv at se de mange sms'er og time lange chatseancer som en nødvendig og positiv ressource. Vis interesse i dit barns netbrug. Find sjove videoklip eller fede hjemmesider sammen og prøv at sætte dig ind i systemet omkring chat. Insister på, at dit barn viser dig en profil på nettet. Prøv måske selv at oprette en. Dit barn vil have mere lyst til at fortælle dig om hans/hendes brug af nettet, hvis du udviser positiv interesse og kendskab til det.

# 5

## Det er i orden at sætte grænser

Nogle børn oplever, at der eksisterer en kulturelt bestemt forventning til, at man altid er På. Når man kommer hjem fra skole, skal man øjeblikkeligt logge på chatten, checke gæstebøger og sørge for at mobilen ligger i max 20 centimeters afstand. Rigtigt mange synes, at det er alle tiders, men der findes også dem, der synes, at det kan være stressende at stå til rådighed 24 timer i døgnet. Det er helt ok at sætte grænser for dit barns Internet-, computer- og mobilbrug og forsøge at nedsætte den mulige stressfaktor. Du er *ikke* håbløst strid og gammeldags, hvis du kræver, at der laves lektier, før der logges på chatten, eller hvis du ønsker "mobilfri zone" ved spisebordet. Prøv dog at acceptere, at dit barn lige skal meddele sine nærmeste venner, at man er uden for rækkevidde den næste times tid – ellers stiger stressfaktoren måske yderligere!

## Overbeskyttet?

"Mine forældre ved næsten for meget om det jeg laver på nettet. Jeg synes ikke de behøver at kende alle de sider jeg er på. Nogen ting vil man bare gerne have for sig selv"

pige 12 år

## Tilstødeværelse?

"I en periode så jeg slet ikke Anders. Han sad bare på sit værelse foran skærmen. Jeg synes faktisk ikke at det er i orden, at han bare sidder dér i timevis. I dag har vi computeren i stuen, og det er helt fint. Han spiller stort set lige så meget som før, men nu ser jeg mere til ham"

- mor til Anders  
på 13 år



## Relevante links

[www.cyberhus.dk](http://www.cyberhus.dk)  
[www.cyberhus.dk/cyberskole](http://www.cyberhus.dk/cyberskole)

[www.medieraadet.dk](http://www.medieraadet.dk)  
[www.emu.dk/webetik](http://www.emu.dk/webetik)  
[www.it-borger.dk](http://www.it-borger.dk)  
[www.96procent.dk](http://www.96procent.dk)  
[www.gomobilstil.dk](http://www.gomobilstil.dk)

## Frustration?

"Jeg fatter ikke en dyt af alt det der sker på nettet. Jeg ved ikke engang om jeg skal være bekymret eller ligeglad. Det kan godt være lidt frustrerende, at det går så stærkt. Altså, jeg har jo ingen chance for at følge med, når ungerne er på Messenger og hvad det ellers hedder. Hvor skal jeg næsten begynde?"

- mor til 2 teenagere



online klubhus for børn og unge

Cyberhus, Vester alle 24, 3. sal - 8000 Århus C.